

Інформаційно-бібліографічне забезпечення наукових досліджень з питань дошкільної освіти

Аналізується діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України ім. В. О. Сухомлинського щодо науково-інформаційного забезпечення фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі з питань дошкільної освіти. Розкривається інноваційний підхід у створенні бібліографічних покажчиків з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій.

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) є національним галузевим книгосховищем, головним науково-інформаційним центром освітянської галузі, науково-методичним центром освітянських бібліотек, науково-дослідним центром із питань галузевого бібліографознавства, бібліотекознавства і книгознавства. Пріоритетним напрямом її роботи є науково-інформаційне забезпечення розвитку вітчизняної педагогічної науки, освіти і практики, фахових потреб науковців і практиків освітянської галузі України; сприяння здійсненню наукових досліджень у галузі педагогіки, психології, методик викладання окремих навчальних предметів. Основним завданням бібліотеки є формування системи інформаційного забезпечення освітянської галузі України, наукових досліджень інститутів АПН України, освітян усіх рівнів та інших користувачів, які цікавляться питаннями психолого-педагогічної тематики [1; 2].

У межах науково-дослідної роботи (НДР) "Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України" (2003—2007 рр.) (наукові керівники — В. Луговина, кандидат історичних наук, Т. Добко, кандидат історичних наук) проаналізовано фахові потреби науковців, управлінців освітянської сфери та практиків галузі. За її результатами розроблено модель забезпечення їхніх інформаційних потреб розгалуженою системою вторинних документів (бібліографічних, реферативних та оглядово-аналітичних) [3; 4].

Галузева система бібліографічної продукції ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського представлена бібліографічними посібниками різних типів і видів у паперовому та електронному вигляді, а саме: науково-допоміжними, професійно-допоміжними і рекомендаційними, поточними та ретроспективними, універсальними, міжгалузевими, галузевими, тематичними і персональними посібниками. Важлива складова системи бібліографічних видань для освітянської галузі — науково-допоміжні посібники [5].

Видова класифікація бібліографічних посібників дуже широка, але зараз склались загальні підходи до її визначення. Значний внесок в уточнення та розвиток видової класифікації бібліографічних посібників внесли О. Коршунов, С. Кулешов, Н. Кушнаренко, І. Моргенштерн, Г. Швецова-Водка та інші вчені. Класифікація бібліографічних посібників за суспільним призначенням має важливе значення, оскільки вона відображає його цільове і читачке призначення. Згідно з цим виділяють такі основні види: державний, науково-допоміжний, рекомендаційний і професійно-виробничий. Призначенням науково-допоміжного бібліографічного посібника є допомога у науково-дослідній діяльності науковцям, спеціалістам [6; 7].

Упродовж виконання НДР "Науково-інформаційне забезпечення освітянської галузі України" науковцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського підготовлено та видано п'ять науково-допоміжних бібліографічних покажчиків з актуальної тематики: "Профільне навчання в старшій школі: шляхи розвитку" (2005), "Професійна освіта України за роки незалежності" (2004), "Дошкільна освіта як складова безперервної освіти України (1991—2006)" (2007), "Вища освіта України в умовах трансформації суспільства: стан, проблеми розвитку, інтеграція до європейського освітнього простору (1991—2006)" (2008), а також покажчик "Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського: п'ять років діяльності (2000—2004)" (2005).

Особливої уваги заслуговує науково-допоміжний покажчик "Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (1991—2006)" [8].

Актуальність теми покажчика "Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (1991—2006)" визначається зростанням потреб широкого кола користувачів щодо літератури з питань дошкільної освіти, про що свідчить збільшення кількості публікацій з цієї теми. Нині в Україні дошкільна освіта посіла вагоме місце в системі безперервної освіти і є її невід'ємною та специфічною ланкою. Триває процес реформування цієї освітньої ланки, який супроводжується пошуком нових ідей, запровадженням нових педагогічних технологій, дослідженням теоретичних основ дошкільної педагогіки, яка має свої особливості, закономірності, зростанням уваги держави до виховання дітей у дошкільних навчальних установах. Про це свідчить ряд нормативних і законодавчих актів, прийнятих у нашій державі останнім часом. У Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті (2002) визначено основні напрями державної політики, серед яких: особистісна орієнтація, впровадження у педагогічну практику компетентнісної парадигми, розвиток системи безперервної освіти та навчання людини протягом життя. Безперервність освіти реалізується шляхом забезпечення наступності змісту та координації навчально-виховної діяльності на різних її ступенях. Складовими системи освіти є дошкільна, початкова, загальна середня та вища освіта [9].

Нові підходи до реформування дошкільної освіти відображено в Законі України "Про дошкільну освіту" (2001) та Базовому компоненті дошкільної освіти в Україні (1998) [10]. У цих документах зазначено важливість гуманізації цілей і принципів, актуалізовано питання модернізації змісту дошкільної освіти, підкреслено необхідність створення сприятливих умов для розгортання творчих можливостей педагога, збереження дитячої субкультури, культивування специфічних для віку видів діяльності, збалансованості психічного та соціального розвитку дошкільників. Означений підхід ґрунтується на ідеї ампліфікації — оптимального використання дорослими можливостей кожного вікового етапу для повноцінного розвитку особистості, її творчого потенціалу, прагнення до самореалізації. Неможливо переоцінити престиж і значущість дошкільної ланки в системі освіти, враховуючи її специфічність й самоцінність.

Вагомий внесок у трансформацію дошкільної освіти здійснює Інститут проблем виховання АПН України (директор — І. Бех, доктор психологічних наук, професор, академік АПН України, заступник директора — О. Кононко, доктор психологічних наук, професор). Зокрема створено Базову програму розвитку дошкільника "Я у Світі", що зорієнтована на культуру гідності, на розвинену особистість дошкільника як на найвищу цінність. Пріоритет Базової програми — фізично, психічно і соціально здорова дитина, компетентна у сферах життєдіяльності "Природа", "Культура", "Люди", "Я Сам", здатна задовольняти свої елементарні соціальні та індивідуальні потреби. Основним завданням сучасної дошкільної освіти є озброєння дитини не стільки системою галузевих знань, скільки наукою життя. Суспільству необхідні життєздатні, самостійні, практично умілі, творчі особистості з розвиненим почуттям відповідальності, гідності, совісті, тому пріоритетним є ціннісний, морально-соціальний розвиток з перших років життя. Нині дошкільні заклади відіграють вирішальну роль у забезпеченні реалізації права дитини на здобуття дошкільної освіти, її фізичного, розумового і соціального розвитку, продовження освіти [11].

У будь-якій сфері наукової та практичної діяльності прогрес значною мірою залежить від рівня інформаційного забезпечення. Саме тому колектив ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського спільно з науковою бібліотекою Національ-

ного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова обрали цю тему і вперше підготували бібліографічний покажчик "Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (1991—2006)", який комплексно висвітлює питання удосконалення дошкільної ланки освіти у незалежній Україні за великий проміжок часу з урахуванням сучасних тенденцій.

Упорядники дослідили історіографію вторинних видань і виявили, що питання розвитку дошкільної освіти України в них розглядалися лише частково, зокрема, у щорічних поточних бібліографічних покажчиках "Українська педагогічна бібліографія", які готує наукова бібліотека НПУ ім. М. П. Драгоманова. Це щорічне галузеве інформаційне видання, що охоплює документний потік із загальних проблем освіти, психолого-педагогічних наук в Україні з 1990 р. Публікації з дошкільного виховання у цьому виданні розміщуються у розділі "Педагогіка дошкільного віку". Також бібліографічна інформація з окремих аспектів дошкільної освіти представлена в бібліографічних покажчиках ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (наприклад, "Алла Михайлівна Богуш", "Олена Леонтіївна Кононко" тощо). Таким чином, проаналізувавши вторинну продукцію, упорядники встановили, що бібліографічного покажчика, який би надавав комплексний, глибокий ретроспективний огляд праць з дошкільної освіти України, ще не було створено.

Підготовлений науковцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та бібліографами наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова науково-допоміжний бібліографічний покажчик має за мету сприяти подальшому розвитку системи дошкільної освіти в Україні, науковим дослідженням у цій галузі, узагальненню передового досвіду та впровадженню його у практику дошкільних закладів. У цьому контексті доречно виділити два аспекти: по-перше, видання дає змогу проаналізувати здобутки та інноваційні перетворення, які відбулись у дошкільній теорії та практиці в незалежній Україні, по-друге, визначити, які аспекти цієї проблеми залишилися не вирішеними.

Високий науковий рівень посібника було досягнуто завдяки співпраці з науковим консультантом цієї роботи О. Кононко, доктором психологічних наук, заступником директора Інституту проблем виховання АПН України. Зокрема, науковцем підготовлено вступну статтю "Розвиток особистості як пріоритет реформування дошкільної освіти України", в якій наголошено на головних складових виховання і навчання дошкільника на сучасному етапі розвитку суспільства, зазначено, що матеріали покажчика розраховані на педагога-новатора, освітянина, здатного вносити у власну діяльність прогресивні ідеї, запроваджувати нововведення, винаходити щось корисне, замінювати віджите новим.

При формуванні змісту бібліографічного посібника враховано структуру галузі. Покажчик містить 1575 бібліографічних записів, які згруповано у десять розділів.

Розділ 1 "Нормативно-правове та організаційно-методичне забезпечення системи дошкільної освіти України" охоплює законодавчі та нормативні документи України в галузі дошкільної освіти й виховання, які згруповано відповідно до принципу верховенства права. Матеріали розділу (Закони України "Про дошкільну освіту", "Про освіту", "Про охорону дитинства"; постанови Кабінету Міністрів України; накази, листи, методичні рекомендації Міністерства освіти і науки України) показують роль держави в розвитку дошкільної освіти.

Зміст розділу 2 "Становлення і розвиток дошкільної педагогіки як науки" — публікації про умови та тенденції розвитку ідей дошкільної освіти України, про відомі вітчизняних і зарубіжних учених, які працювали у царині дошкільної педагогіки. Українські вчені досліджують: 1) розвиток теорії та практики дошкільного виховання в Україні в різні історичні періоди та в різних регіонах (С. Дітковська, П. Дутчак, Н. Лисенко, С. Попиченко); 2) підготовку фахівців з дошкільного виховання упродовж XIX ст. і до 90-х років XX ст. (З. Борисова, Т. Слободянюк, І. Улюкаєва); 3) ідеї

видатних педагогів: Наталії Лубенець, Марії Монтессорі, Софії Русової, Василя Сухомлинського, Фрідріха Фребеля, та ін., які висвітлюються в наукових публікаціях Л. Артемової, А. Богуш, І. Дичківської, Т. Куліш, Д. Ніколенко, Є. Сарапулової, Т. Філімонової та ін.

Розділ 3 "Зміст дошкільної освіти" містить інформацію про організацію навчально-виховного процесу в дошкільних навчальних закладах за особистісно орієнтованою моделлю, основні принципи та вимоги до змісту сучасної дошкільної освіти, впровадження у практику Базового компонента дошкільної освіти. Цей розділ складається з семи підрозділів, які відповідають основним напрямкам виховання дітей дошкільного віку, закладених в Базовій програмі розвитку дошкільника "Я у Світі". На час роботи над покажчиком ця Програма ще не була опублікована, але велась її апробація та активне доопрацювання.

Підрозділ "Фізичний розвиток як інтегральна характеристика дошкільника" увібрав публікації про теорію, методіку, планування системи фізичного виховання в дошкільному закладі (О. Богиніч, Е. Вільчковський, Н. Денисенко); авторську систему фізичного виховання М. Єфименка; запровадження валеології в дошкільних закладах (Л. Лохвицька); дитячий туризм як інтегрований засіб рухової і пізнавальної діяльності (Н. Пангелова, О. Потужній); фізкультурне обладнання (Г. Шалигіна).

Проблематика підрозділу "Соціально-моральний розвиток дитини дошкільного віку" досить широка. Принципи народознавчої роботи з малятами, їхнього духовного виховання висвітлюються у публікаціях А. Богуш, М. Мельничук; ціннісне ставлення до себе як складова соціальної компетентності дошкільника та до світу дорослих — у роботах О. Кононко, Т. Поніманської; педагогічні умови становлення гуманних взаємин хлопчиків і дівчаток — у дослідженнях А. Гончаренко; морального вибору дитини — в О. Коселівської; економічне виховання — у Н. Грами.

Важливий напрям у вихованні малюків "Розвиток у дошкільника емоційної сприйнятливості та елементарної системи цінностей" виділений у покажчику окремим підрозділом. Він включає дослідження індивідуальних особливостей емоційного розвитку дитини, становлення соціально-емоційного розвитку маленької особистості, сутності та особливостей розвитку її самоповаги, емоційної культури, впливу сімейного виховання на розвиток емоційної сфери дитини у наукових працях О. Вовчик-Блакитної, Н. Дятленко, О. Кононко, Л. Разнатовської, І. Сопрун.

Публікації підрозділу "Реалізація та збагачення пізнавального потенціалу в дошкільному віці" багатоаспектно відображають основні напрями: логіко-математичний аспект дошкільної освіти (Н. Баглаєва, В. Старченко); сучасні підходи до екологічного виховання, методіку ознайомлення дітей з природою, виховання екологічної культури (Н. Кот, З. Плохій, Н. Яришева); вивчення особливостей елементарної математичної компетентності (Л. Зайцева); закономірності розвитку допитливості в процесі пізнавальної діяльності (С. Єлманова).

Теоретичні й методологічні засади формування мовленнєвої компетенції, розвиток мовленнєвої активності у процесі ознайомлення з художнім словом, заняття з англійської мови у ДНЗ, мовленнєве спілкування з дошкільниками досліджують науковці А. Богуш, Н. Гавриш, А. Гончаренко, Л. Калмикова, І. Луценко, О. Рейпольська, Т. Шкваріна та ін. Їхні публікації увійшли в підрозділ "Мовленнєва особистість як запорука успішної діяльності дошкільника".

У покажчик включені праці, які розглядають вивчення і розвиток внутрішнього світу дошкільника засобами малювання і мистецтва живопису (О. Дронова); формування естетичного ставлення до природи засобами мистецтва (О. Половіна); розвиток дітей в музично-руховій діяльності (А. Шевчук). Вони відображені в підрозділі "Художньо-естетичний розвиток особистості в ранньому онтогенезі".

Підрозділ "Креативний розвиток дошкільника: сутність та сучасні технології" містить літературу про розвиток творчого мислення у дітей, дитяче експериментування, ігрову діяльність як засіб розвитку креативності, сучасні освітньо-виховні технології: теорію розв'язання винахідницьких завдань та розвиток творчої уяви. Основне місце тут займають практичні матеріали, конспекти занять-ігор, тренінгів тощо.

У розділі 4 "*Програмно-методичне забезпечення діяльності дошкільних закладів України*" зібрано програми розвитку, виховання і навчання дошкільників, узагальнено матеріали щодо технологій розвинення у дошкільника особистісних рис, різних форм активності, формування основних видів діяльності — ігрової, трудової, образотворчої, музичної, комунікативної, навчальної. Особливу увагу приділено технологіям виховання і навчання дитини дошкільного віку. До розділу увійшли програми: "Базовий компонент дошкільної освіти в Україні" та коментар до нього, "Зернятко", "Малятко", "Маляточко", "Дитина", "Дитина в дошкільні роки" та ін., методичні рекомендації до програм.

Реалізація сучасних освітніх умов, які постали перед дошкільним вихованням, значно активізувала розроблення наукових та практичних проблем наступності, перспективності та спадкоємності дошкільної і початкової ланок освіти у системі безперервності освіти, зокрема в роботах А. Богуш, Н. Манжелей, Т. Фадєєвої, О. Чепки та інших. Вони зібрані в окремому розділі 5 "*Наступність та перспективність у вихованні та навчанні дітей дошкільного та молодшого шкільного віку*". У ньому висвітлюються також підходи до таких аспектів, як "шкільна зрілість" та "готовність до школи", умови успішної адаптації дітей шестирічного віку до шкільного навчання, критерії готовності дитини до шкільного навчання тощо.

Розділ 6 "*Навчання та виховання дітей дошкільного віку з особливими потребами*" охоплює документи стосовно спеціальних умов розвитку дітей із вродженими і набутими вадами. Навчання і виховання таких дітей спрямовано на коригування їхніх недоліків, просування у загальному розвитку і соціалізації. У низці досліджень Л. Бартенєвої, Н. Манько, Н. Пахомової, Ю. Рібун, Є. Собонович, В. Тарасун розглянуто проблеми з недорозвитком мовлення та надання логопедичної допомоги дітям з вадами мовлення. Корекційно-виховна робота для малят з порушенням зору відображається в роботах А. Андрасян, Т. Гребенюк, Т. Дегтяренко, В. Ковиліної, робота з дітьми із затримкою психічного розвитку — в працях В. Золотоверх, В. Ковальчук, І. Смишовой, Л. Шамко.

Розділ 7 "*Виховання дитини дошкільного віку в родині*" містить бібліографічні описи публікацій про домашнє та сімейне виховання дітей дошкільного віку, взаємозв'язок між сім'єю та дошкільним закладом у вихованні різнобічно та гармонійно розвиненої особистості (Т. Алексеєнко, О. Косарева, В. Лішук, М. Машовець, К. Щербаківа).

Розбудова дошкільної освіти є досить складним теоретичним та практичним завданням, яке перебуває не лише у площині дошкільної педагогіки, а й перетинається з різноманітними аспектами загальної та соціальної педагогіки, вікової та педагогічної психології, соціології, соціальної роботи. Окремий напрям у педагогічній науці — обдарованість дітей, яка розглядається науковцями як складне психологічне явище, невіддільне від особистості. Важливим є дослідження закономірностей розвитку психіки та особистості дитини дошкільного віку, особливостей виникнення і розвитку психічних процесів (відчуття, сприймання, пам'яті, уваги, мислення, уяви, волі) та властивостей дітей, формування психічних якостей особистості. Вивчення вікових та індивідуальних особливостей дошкільників відіграє важливу роль у розробленні навчальних та виховних технологій і дає змогу здійснювати індивідуальний підхід. Документи з цих питань зібрано у розділі 8 "*Психолого-педагогічні основи розвитку дитини дошкільного віку*". До цього розділу увійшли наукові праці З. Ікуніної, О. Кононко, О. Кочерги, В. Кузьменко, С. Кулачківської, Н. Портницької, Л. Слободенюк та ін.

У документах розділу 9 "*Управління в системі дошкільної освіти*" розглядаються типи дошкільних закладів, їхні функції, актуальні проблеми вдосконалення управління дошкільними закладами, моніторинг якості їхньої діяльності. Науковцями досліджені проблеми формування іміджу ДНЗ, планування роботи та контролю освітньо-виховного процесу в ньому, його інноваційна діяльність. Соціально-педагогічні умови управління розвитком дошкільної освіти в регіоні розглядаються в дисертаційному дослідженні Л. Пісоцької; організаційно-педагогічні умови функціонування сучасних дошкільних закладів — Л. Покроєвої.

Ефективність навчально-виховного процесу в дошкільному закладі значною мірою залежить від професіоналізму педагога. Він має володіти інноваційними технологіями, новими методами організації життєдіяльності дитини. Тому в покажчику окреме місце займає література з питань підготовки, підвищення кваліфікації, самоосвіти працівників дошкільної сфери, яка зібрана в розділі 10 "*Професійна підготовка педагогічних кадрів галузі та підвищення їх кваліфікації*". У роботах Г. Беленької, Л. Загородної, Л. Машкіної, Г. Підкурғанної, Т. Поніманської обґрунтовано систему підготовки фахівців з дошкільної освіти у ВНЗ I—IV р. а. за кредитно-модульною системою, застосування особистісно орієнтованої технології навчання. Вчені розглядають різні аспекти удосконалення професійної майстерності спеціалістів дошкільного профілю (Л. Деменчук, О. Литвин, Ю. Манілюк).

До покажчика увійшли друкі матеріали: монографії, автореферати дисертацій, навчальні та методичні видання, статті зі збірників наукових праць, доповіді та повідомлення, публікації з періодичних та продовжуваних видань українською та російською мовами. За часом видання у покажчик включено документи, опубліковані в Україні в 1991—2006 рр. Упорядники вимогливо ставились до відбору матеріалу.

Він у бібліографічному покажчику в межах розділів згрупований за алфавітом прізвищ авторів або назв праць. У першому розділі документи розміщено за принципом верховенства права, а в межах кожної групи — за алфавітом назв. У виданні використана суцільна нумерація бібліографічних записів та, у разі необхідності, система посилань. Для зручності користування до посібника додається допоміжний апарат: передмова, іменний покажчик, список абрєвіатур, схема групування (зміст). Важливе місце займає іменний покажчик, що містить відомості про всіх осіб, відображених у бібліографічних записах (автори, упорядники, редактори) і персоналії.

Основними принципами, якими керувалися упорядники покажчика, є науковість, повнота, достовірність у поданні матеріалів. При підготовці бібліографічного посібника використано фонди ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Національної парламентської бібліотеки України, Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова, національні бібліографічні покажчики. Бібліографічний опис здійснено згідно із чинними державними стандартами України.

Аналізоване видання є першим кроком бібліотеки в переході від бібліографічних покажчиків у традиційному вигляді до створення проблемно-орієнтованих баз даних. Його підготовка відбувалася інноваційним шляхом, а саме об'єднаними зусиллями фахівців ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова з використанням інформаційно-комп'ютерних технологій.

Теоретичні питання комп'ютерних бібліографічних ресурсів вивчено недостатньо. Деякі аспекти комп'ютерної бібліографії, а саме класифікацію комп'ютерних бібліографічних ресурсів розглядає Г. Швецова-Водка. Вона визначає науково-допоміжні комп'ютерні бібліографічні ресурси, як галузеві, проблемно орієнтовані (тематичні або політематичні) і біобібліографічні або персональні бази та банки даних, розраховані на спеціалістів відповідної галузі на допомогу їхній професійній — науковій або практичній — діяльності.

Електронний бібліографічний покажчик — це база даних, спроектована відповідно до вимог до традиційного бібліографічного покажчика, яка містить значну кількість бібліографічних записів, що дає можливість багатоаспектного доступу до них [7].

Покажчик є першою спробою корпоративного створення вторинної продукції в АБІС "ІРБІС". Першим кроком у технології виконання було створення в АРМ "Адміністратор" відповідної структури, що відповідала розділам і підрозділам бібліографічного покажчика. Послідовність наповнення бази бібліографічними записами не має значення ні при створенні, ні для пошуку. У процесі підготовки покажчика бібліографічні записи імпортувались з електронних баз даних ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського "Книга" та "Періодика" АБІС "ІРБІС" в окрему базу даних (БД) за допомогою одного з пошукових елементів в АРМ "Каталогізатор" — видавничого індексу (поле 619 на закладці "Систематизація"). Наступним кроком було доповнення бази даних електронними бібліографічними записами з питань дошкільної освіти (400 записів), створених фахівцями Наукової бібліотеки НПУ ім. М. П. Драгоманова. На завершальному етапі упорядники доповнювали БД новими матеріалами з фондів ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського та інших бібліотек.

Покажчик призначено для наукових працівників, дослідників, викладачів, студентів, аспірантів, керівників дошкільних навчальних закладів, вихователів-методистів, фахівців суміжних наук, а також для всіх, хто зайнятий у галузі дошкільної освіти. Рецензоване бібліографічне видання є вагомим джерельною базою з питань дошкільної освіти і сприятиме впровадженню наукових здобутків у практику дошкільних закладів та стимулюватиме подальші наукові розроблення в означеній царині. Покажчик оприлюднюється на веб-сайті ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського (www.library.edu.ua.net) під рубрикою "Науково-інформаційна діяльність".

Перспективними завданнями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, які будуть забезпечувати якісну підготовку бібліографічних видань для максимального задоволення фахових потреб науковців і практиків освітньої галузі, є удосконалення належного автоматизованого технологічного рівня підготовки видань та кооперація роботи освітніх бібліотек.

З метою ефективнішого застосування системи інформаційних видань важливим є поширення інформації про бібліографічну продукцію, використовуючи різні форми і методи роботи.

Прикладом цього є проведення засідання "круглого столу" "Педагогічна наука ХХІ століття та її місце в оновленні й розвитку інтелекту нації", яке пройшло в ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського у рамках Дня науки 18 травня 2009 р. Обговорювались важливі питання розвитку дошкільної освіти в Україні. Були запрошені науковці лабораторії дошкільного виховання Інституту проблем виховання АПН України, які поділились своїми науковими здобутками з керівниками та методистами дошкільних закладів Шевченківського району м. Києва. З привітальним словом виступила директор ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського П. Рогова. Під час засідання "круглого столу" відбулась презентація "Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у світі" — структурна організація, умови ефективного впровадження у практику", яку представила заступник директора з наукової роботи Інституту проблем виховання О. Кононко. Вона зазначила, що програма є органічною складовою нормативно-методичного забезпечення дошкільної освіти й орієнтує педагога на виховання в дошкільному віці не стільки "дитини знання", скільки "дитини буття"; відкриває дитині світ цілісно — через Природу, Культуру, Людей, Власне "Я"; визначає пріоритет життєдіяльності дитини над організацією занять; висуває ідею інтеграції життєдіяльності дошкільника — довірливі стосунки

між дорослим і дитиною. Виступи наукових співробітників лабораторії дошкільного виховання Л. Якименко, В. Старченко, В. Луценко та Л. Груші були змістовними та цікавими. Особливої уваги заслуговує виступ Т. Тоцької, керівника дошкільного закладу "Ялинка", м. Бровари, яка поділилась своїм досвідом роботи з виховання дошкільників. У рамках Дня науки відбулась презентація науково-допоміжного бібліографічного покажчика "Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (1991—2006)", яку провела завідувач відділу наукової бібліографії Л. Пономаренко, керівник колективу, який працював над покажчиком. Працівники читального залу бібліотеки підготували книжкову виставку, тема якої співзвучна з назвою заходу. День науки пройшов плідно, змістовно. Всі присутні одержали електронну версію бібліографічного покажчика "Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (1991—2006)".

Список використаної літератури

1. Рогова П. Шляхи становлення ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського як всеукраїнського науково-інформаційного центру освітньої галузі України / Павла Рогова // Історія освітніх бібліотек України : наук. зб. / АПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського. — К., 2006. — С. 8—21. — Бібліогр.: 5 назв.
2. Рогова П. І. Система науково-інформаційного забезпечення освітньої галузі України: стан та перспективи / Рогова П. І. // Педагогічна і психологічна науки в Україні : [у 5 т.] : до 15-річчя АПН України / АПН України. — К., 2007. — Т. 1 : Теорія та історія педагогіки. — С. 195—208. — Бібліогр.: 10 назв.
3. Пономаренко Л. О. Потреби освітан у інформаційних документах психолого-педагогічної тематики / Л. О. Пономаренко // Документознавство. Бібліотекознавство. Інформаційна діяльність: проблеми науки, освіти, практики : матеріали IV Між-нар. наук.-практ. конф., Київ, 21—23 трав. 2007 р. — К., 2007. — С. 116—119.
4. Лутовинова В. І. Новий рівень інформаційного забезпечення освітан України / В. І. Лутовинова // Педагогіка і психологія. — 2007. — № 4. — С. 133—140. — Бібліогр.: 6 назв.
5. Пономаренко Л. О. Внесок Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського у розвиток бібліографічних ресурсів психолого-педагогічної тематики: традиції та інновації / Л. О. Пономаренко // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету. Сер.: Бібліотекознавство. Книгознавство. — Кам'янець-Подільський, 2008. — Вип. 1. — С. 116—121. — Бібліогр.: 10 назв.
6. Кушнарченко Н. Н. Документоведення : учебник для студ. вузов культуры / Н. Н. Кушнарченко. — 8-е изд., стереотип. — К. : Знання, 2008. — 459 с. — (Серия "Высшее образование XXI века"). — Библиогр.: с. 457—459 (35 назв.).
7. Швецова-Водка Г. М. Вступ до бібліографознавства : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманіт. ун-т. — К. : Кондор, 2004. — 217 с. : табл.
8. Дошкільна освіта як складова системи безперервної освіти України (1991—2006) [Електронний ресурс] : наук.-допом. бібліогр. покажч. / АПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, Ін-т проблем виховання, Наук. б-ка НПУ ім. М. П. Драгоманова ; [упоряд.: Пономаренко Л. О. та ін. ; наук. ред. Рогова П. І. ; наук. консультант Кононко О. Л. ; бібліогр. ред. Л. О. Пономаренко]. — Електрон. дані. — К. : [б. в.], 2007. — 1 електрон. опт. диск (CD—R).
9. Національна доктрина розвитку освіти : затв. Указом Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347/2002 // Дошкіль. виховання. — 2002. — № 7. — С. 4—9.
10. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні : [затв. рішенням Колегії М-ва освіти України та Президії Акад. пед. наук України] / розроб.: О. Л. Кононко, Л. Ю. Корміліцина ; брали участь: А. М. Богущ, Е. С. Вільчковський [та ін.] // Дошкіль. виховання. — 1999. — № 1. — С. 6—19.
11. Базова програма розвитку дитини дошкільного віку "Я у світі" / М-во освіти і науки України, АПН України ; [наук. ред. та упоряд. О. Л. Кононко]. — К. : Світич, 2008. — 430 с. — Бібліогр.: с. 428—430.

Наталія Стельмах,
науковий співробітник Державної науково-педагогічної
бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського